

Грані таланту Володимира Винниченка

«Володимир Винниченко... – один із тих українських письменників і мислителів, які жили світовими ідеалами, заглиблюючи їх в національний ґрунт, збагачуючи й модифікуючи..., і які йшли від українського життя до світових ідей, бачили в українському світове, загальнолюдське»
І. М. Дзюба

У світовій літературі мало знайдеться імен – рівновеликих в історії і в культурі своєї країни. Володимир Винниченко – один із тих, у кого державницька і художня творчість були тісно пов'язані. У цьому його сила, слабкість і неповторність. Сповнена драматизму, протистояння і боротьби політична біографія непересічного українця знайшла своє відображення в його культурній спадщині. Винниченка-політика і Винниченка-мистця сформували одні й ті ж самі соціально-історичні чинники, різниця тільки в тому, що на окремих етапах життя мистець виступає яскравіше, ніж політик і - навпаки. Написані ним 14 романів, більше 100 оповідань і повістей, 23 драматичні твори, низка публіцистики, щоденникові записи, листи, понад 150 власних картин (портрети, акварелі, пейзажі, натюрморти) розкидані по світу, або «заслані» в спецфонди секретних архівів колишнього СРСР.

Його творчість, яка викликала найбільший інтерес на початку ХХ століття, яка проклала українській літературі стежку до інших країн, була вилучена з культурного обігу на довгі десятиліття. Сьогодні, в умовах відродження нації, її змагань за гідне місце в європейському домі, руйнуються штучно створені радянські канони інтерпретації творчого доробку Винниченка, він очищується від ідеологічного бруду і повертається до нас.

Пропонована література не є вичерпною і подана з фондів Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва імені Олеса Гончара. Ознайомитися з нею детальніше ви зможете, завітавши до бібліотеки.

І. Політик, державник, громадянин.

«... прийде час, ім'я його буде на всіх устах і пам'ять про нього співатиметься в найдаальших кутках української землі»
Р. Я. Винниченко

Все своє свідоме життя Володимир Кирилович поклав на боротьбу за незалежність України. Цю революційну діяльність він розпочав ще в зовсім юні роки і не полишав до останнього подиху. Соціал-демократ Винниченко мріяв про Україну «без хлопа і пана», але не сприймав більшовицький шлях насилля і терору та їх підхід до національного питання. Ідея нової України без національних і соціальних утисків була прапором його дій.

1. Буцька Н. Сучасність і Володимир Винниченко: фрагменти з творів / Н. Буцька. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2013. – 48 с.

У збірці подаються прямою мовою Винниченка уривки з його публіцистичних статей, що мають актуальність і сьогодні.

Для студентів, викладачів і тих, хто цікавиться політичною історією України.

2. Вінцковський Т. С. Політичні діячі України: 1917 – 2004 рр. : навч. посіб. / Т. С. Вінцковський. – Харків : Видавнича група «Основа», 2005. – 112 с.

У посібнику подаються нариси про видатних державних діячів ХХ століття, які залишили помітний слід в історії. Основна увага приділена їх політичним концепціям та практичному втіленню їх поглядів у життя.

Для тих, хто цікавиться політичною історією України.

3. Винниченко В. Відродження нації : історія української революції / В. Винниченко. – Київ : Видавництво політичної літератури України, 1990. – Ч.1. – 348 с.

У першій частині репринтного відтворення мемуарно-публіцистичної праці Віденського видання 1920 року йдеться про революційну організацію державності й морально-правової влади першого періоду доби Української Центральної Ради.

Розраховано на істориків, політологів, викладачів, студентів.

4. Винниченко В. Відродження нації : історія української революції / В. Винниченко. – Київ : Видавництво політичної літератури України, 1990. – Ч. 2. – 328 с.

У другій частині описуються коливання автора між українською самостійницькою платформою та концепцією української радянської республіки, труднощі боротьби за національну державність та юридичну організацію владних структур другого періоду доби Української Центральної Ради.

Розраховано на істориків, політологів, викладачів, студентів.

5. Винниченко В. Відродження нації : історія української революції / В. Винниченко. – Київ : Видавництво політичної літератури України, 1990. – Ч. 3. – 542 с.

Третя частина історичної праці показує добу Гетьманщини, Директорії, Отаманщини та досвід, з яким Україна стала на поріг нової доби. Автор підбиває підсумок своєї політичної кар'єри.

Розраховано на істориків, політологів, викладачів, студентів.

6. Винниченко В. Заповіт борцям за визволення / В. Винниченко. – Київ : Знання, 1991. – 128 с.

Публіцистична праця була написана ще у 1949 році. В ній – уроки української історії, осмислення пройденого шляху, прискіпливий погляд на емігрантську спільноту, роздуми про майбутнє України.

Для тих, хто цікавиться політичною історією України та широкого читацького загалу.

7. Винниченко В. Лепрозорій : роман / В. Винниченко. – Київ : Знання, 2011. – 382 с.

У романі втілена ідея конкордизму як способу порятунку людства, зануреного у жах агресії, злиднів, військових конфліктів.

Для широкого кола читачів.

8. Винниченко В. Нова заповідь : роман / В. Винниченко. – Київ : Знання, 2011. – 349 с.

Твір, побудований за законами детективного жанру. Він є своєрідним застереженням, спробою розкрити очі тим, хто став на шлях терору, тоталітарного розвитку і культу особи. Роман наскрізь пройнятий розчаруванням у соціалістичних ідеях ленінського штабу.

Для широкого кола читачів.

9. Гнідан О. Д. Володимир Винниченко: Життя. Діяльність. Творчість / О. Д. Гнідан. – Київ : Четверта хвиля, 1996. – 256 с.

Монографія покликана відтворити образ однієї з найцікавіших постатей ХХ століття, людини складної політичної долі, державного і культурного діяча, політолога, публіциста – В. К. Винниченка. Автор використав багатий матеріал: листи, щоденники, спогади сучасників, виступи вчених та громадських діячів.

Для студентів, викладачів, шкільних учителів та всіх, хто цікавиться українською культурною та духовною спадщиною.

10. Державні, політичні та громадські діячі України: політичні портрети / за ред. М. І. Панова. – Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2002. – 476 с.

У збірнику вміщені політичні біографії видатних українських державних діячів, зокрема В. Винниченка. Короткі, але змістовні біографічні матеріали відповідають навчальним вимогам гуманітарної підготовки студентів.

Для студентів та учнів коледжів, ліцеїв, шкіл. Видання буде цікавим і для широкого читацького загалу.

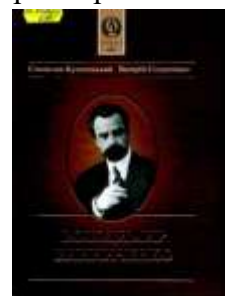
11. Дмитренко-Думич Ю. М. Микола Міхновський, Володимир Винниченко, Симон Петлюра : документальні нариси / Ю. М. Дмитренко-Думич. – Полтава : Видавництво «Кобеляки», 1998. – 66 с.

Автор дає неупереджений погляд на життя і діяльність трьох українських історичних діячів у період між лютневою революцією і жовтневим переворотом в Росії та на початку української революції.

Для всіх, хто цікавиться складними питаннями історії України.

12. Кульчицький С. Володимир Винниченко / С. Кульчицький, В. Солдатенко. – Київ : Видавничий дім «Альтернативи», 2005. – 376 с.

Книга є першою політичною біографією одного із засновників УНР, видатного українського революціонера і письменника світового рівня. Узагальнюючи досягнення вітчизняної науки та істориків діаспори, користуючись архівними документами, щоденниковими

записами, матеріалами преси, автори відтворюють постать і справи Винниченка, показують його сильні та слабкі сторони. Найбільша увага приділяється періоду Української революції.

Розрахована на викладачів та студентів історичних факультетів, науковців, політиків.

13. Михайлів Т. В. Видатні постаті українського державотворення : довідник / Т. В. Михайлів. – Харків : Видавнича група «Основа», 2014. – 125 с.

Довідник містить матеріали, присвячені видатним українцям. Особливий інтерес становлять відомості про тих, чий імена та значення в історії тривалий час замовчувалися, зокрема Володимира Винниченка.

Видання розраховане на вчителів, студентів, учнів. Зручне для підготовки до іспитів з історії України.

14. Тагліна Ю. Володимир Винниченко / Ю. Тагліна. – Харків : Фоліо, 2010. – 121 с.

Книга розповідає про Винниченка як про неординарного політика, блискучого оратора, автора трьох перших Універсалів Центральної Ради, голову уряду УНР, очільника Директорії та культурного діяча.

Для широкого кола читачів.

Додаткова інформація на сайтах:

Винниченко Володимир Кирилович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [сайт]. – Текст дані. – [Б. м.]. – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Винниченко_Володимир_Кирилович/ (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

Володимир Винниченко. Українсько-куртуазний Дон Кіхот [Електронний ресурс] // Укрінформ : [сайт]. – Текст дані. – [Б. м.], 2019. – Режим доступу:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2742421-volodimir-vinnichenko-2-ukrainskokurtuaznij-don-kihot.html> (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

Сюндюков І. Володимир Винниченко в анфас і профіль [Електронний ресурс] /

І. Сюндюков // День : [сайт]. – Текст дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу:

<https://m.day.kyiv.ua/uk/article/istoriya-i-ya/volodymyr-vynnychenko-v-anfas-i-profil> (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

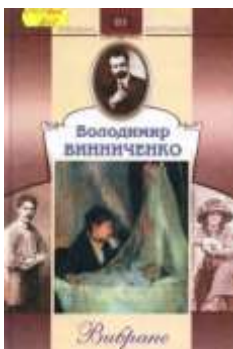
II. Філософ, публіцист, прозаїк і драматург.

«Літературний геній України..., який стає на рівні... літератури європейської... Письменник світового масштабу»

Л. С. Дем'янівська

Винниченка цікавили психологічні таємниці людини; своїх героїв він часто ставив у ситуацію морального експерименту, аналізуючи підсвідомі першопричини їхньої поведінки, гру інстинктів, химерні поєднання соціальних та біологічних чинників. Новаторське звучання в українській літературі мала і драматургія письменника – вільна

від побутово-етнографічних надмірностей, зосереджена на оригінальних і малодосліджених типажах, багата психологічними колізіями й етичними парадоксами.

1. Винниченко В. К. Вибране : проза, драматургія / В. К. Винниченко. – Київ : Школа, 2002. – 304 с.

До збірки увійшли, окрім творів Винниченка, навчально-методичні матеріали на допомогу вчителю та учню, літературознавчі коментарі до біографії та творчості письменника, орієнтовні теми творів та рефератів.

Видання розраховане на вчителів та учнів шкіл.

2. Винниченко В. К. Вибрані п'єси / В. К. Винниченко. – Київ : Мистецтво, 1991. – 605 с.

Видання містить драми і комедії, які свого часу були дуже популярними, друкувалися в літературних альманахах та журналах, ставилися на сценах багатьох європейських театрів.

Для широкого кола читачів.

3. Винниченко В. К. Вибрані твори / В. К. Винниченко. – Харків : Ранок, 2003. – 352 с.

У книзі зібрані твори, що є зразками художнього дослідження внутрішнього світу людини політизованої, яка підкорює своє особисте життя, свої морально-етичні засади і принципи служінню ідеї, яка намагається знайти межу між особистим і суспільним.

Для учнів, студентів і любителів філософської та психологічної прози.

4. Винниченко В. Записки Кирпатого Мефістофеля : роман, повість, оповідання, п'єси / В. Винниченко. – Харків : Фоліо, 2006. – 382 с.

Видання є репрезентативним збірником знакових творів письменника.

Для широкого кола читачів.

5. Винниченко В. Оповідання. Слово за тобою, Сталіне : роман. Чорна Пантера і Білий Медвідь : п'єса / В. Винниченко. – Київ : Наукова думка, 1999. – 440 с.

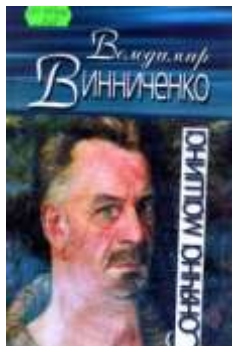
У книзі вміщено твори, які рекомендовані для текстуального та оглядового вивчення в школі.

Для вчителів та учнів шкіл.

6. Винниченко В. Раб краси : оповідання, повість, щоденникові записи / В. Винниченко – Київ : Веселка, 1993. – 383 с.

Крім оповідань і повісті видання містить більше сотні сторінок щоденникових записів, які дозволяють краще зрозуміти – хто такий Винниченко.

Для учнів, студентів та широкого кола читачів.

7. Винниченко В. Сонячна машина : роман / В. Винниченко. – Київ : Сакцент Плюс, 2005. – 640 с.

Роман-утопія – оригінальний, новаторський, соціально-психологічний, філософський – вершина творчості Винниченка.

Для широкого кола читачів

8. Винниченко В. «Уміркований» та «ширий» : повісті, оповідання, нариси / В. Винниченко. – Київ : Молодь, 1992. – 416 с.

До збірки входять, крім художніх творів письменника, публіцистичні нариси та невеликі статті.

Для читачів середнього та старшого шкільного віку.

9. Панченко В. С. Літературний портрет Володимира Винниченка / В. С. Панченко. – Київ : Веселка, 2003. – 37 с.

Нарис відомого літературознавця розповідає про найпопулярнішого українського письменника ХХ століття, про талановиту людину незвичайної долі – Володимира Винниченка.

Для тих, хто небайдужий до українського високохудожнього слова.

Додаткова інформація на сайтах:

Винниченко – драматург [Електронний ресурс] // Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: http://librarychl.kr.ua/kn_in/vynnychenko/vin_dram.php (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

Васильєв Є. Драматургія В Винниченка та її роль у становленні українського модерного театру [Електронний ресурс] / Є. Васильєв // Укр Ліб. Бібліотека української літератури : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/referats/printit.php?tid=12352> (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

Проблеми емансипації жінки в оповіданнях В. Винниченка [Електронний ресурс] // Укр Ліб. Бібліотека української літератури : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/tvory/printit.php?tid=6653> (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

III. Художник і культурний діяч.

«Художник, розіп'ятий на хресті політики»
В. Є. Панченко

Молодість мистця припала на час революцій, час національно-культурного піднесення народів, поневолених російським царизмом, що з останніх сил боровся з визвольними рухами. Обставини історії, умови, в яких існувала українська нація, а також особливості вдачі та громадянського темпераменту змусили Винниченка кинути всі свої таланти у пекельний вир політичної діяльності.

1. Винниченко В. Вибрані твори / В. Винниченко. – Київ : Сакцент Плюс, 2005. – 256 с.

Літературно-художнє видання найвідоміших повістей та оповідань вперше проілюстроване малярськими роботами Винниченка, які були перевезені у 2002 році з США в Україну.

Для широкого кола читачів.

2. Володимир Винниченко – художник : альбом / за ред. М. Г. Жулинського. – Київ : Мистецтво, 2007. – 224 с.

Альбом містить близько півтори сотні творів олійного живопису та графіки. Подана в альбомі колекція майстра зберігається у відділі рукописних фондів Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

Видання розраховане на мистецтвознавців та шанувальників українського живопису.

3. Історія української культури : наукове видання у 5 т. / за ред. М. Г. Жулинського. – Київ : Наукова думка, 2011 – Т. 5., кн. 1. – С. 9, 14, 32, 38, 63, 77, 83–87, 97–99, 105–107, 113, 116, 120, 131, 134, 144, 155, 163, 178, 228.

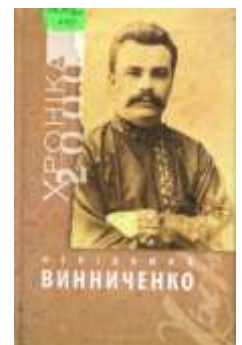
Книга містить відомості про вклад Володимира Винниченка у розвиток української культури в цілому та значення його художніх творів і малярських робіт для презентації української літератури й живопису у світі.

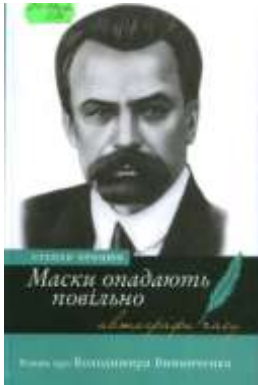
Розрахована на культурологів, мистецтвознавців, студентів та викладачів.

4. Невідомий Винниченко. Хроніка – 2000 / за ред. А. В. Толстоухова. – Київ : Видавництво «Фенікс», 2010. – 536 с.

Книга заповнює пустоти у знаннях про титана українського відродження ХХ століття. Вона містить дореволюційні листи Винниченка, його художні студії та розвідки, уривки зі щоденників, спогади людей, які його знали і головне – репродукції його картин, малюнків та начерків.

Для викладачів та учнів художніх шкіл, студентів, культурологів, істориків мистецтва.

5. Процюк С. Маски опадають повільно : роман про Володимира Винниченка / С. Процюк. – Київ : Академія, 2011. – 304 с.

Книга є сміливою художньою версією життя Володимира Винниченка, його пристрасних і болючих пошуків власної сутності у творчості, громадській діяльності, любовних історіях. У романі розкрито внутрішній світ і складний шлях художньо обдарованого героя від ексцентричного невротика, екстравагантного і сенсаційного мистця до видатного мислителя, який гідно представив українську культуру у світі.

Для широкого кола читачів.

6. Український живопис ХХ - початку ХХІ століть : альбом / за ред. Ю. Литвинець. – Хмельницький : Галерея, 2006. – С. 56 – 57, 97, 122 – 123, 182 – 183.

В альбомі подані репродукції пейзажів В. Винниченка 30-х років.

Для учнів та викладачів художніх шкіл.

Додаткова інформація на сайтах:

Винниченко-художник [Електронний ресурс] // Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: http://librarychl.kr.ua/kn_in/vynnychenko/vin_xud.php (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

Панченко В. Винниченко-художник: виставка в художньому музеї [Електронний ресурс] / В. Панченко // Гречка : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2010. – Режим доступу: <https://gre4ka.info/gre4ka.info/gre4ka.info/kultura/gre4ka.info/gre4ka.info/component/banners/lick/84> (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

Фасоля А. М. Винниченко Володимир – художник [Електронний ресурс] / А. М. Фасоля // Віртуальна читальня української літератури для студентів, вчителів, учнів та батьків : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2010. – Режим доступу: https://ukrlit.net/textbook/10klas_9/37.html (дата звернення 15.07.2020). – Назва з екрана.

Костюк Б. Картини Володимира Винниченка повернулись на Батьківщину [Електронний ресурс] / Б. Костюк // Радіо «Свобода» : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2010. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/2102053.html> (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

IV. Культурна спадщина великого українця.

«Бути українцем – це значить бути постійно в стані
доказування свого права на існування»
В. К. Винниченко

Спроба повернути Україні хоча б літературний доробок Володимира Кириловича була зроблена ще в середині 60-х Олесем Гончаром та Іваном Дзюбою. Але в тих умовах,

в яких розвивалась література бездержавної нації, вона була приречена на поразку. Повернення почалося тільки перед розпадом радянської «імперії зла».

1. Винниченко В. Віють вітри, віють буйні : оповідання / В. Винниченко. – Київ : Веселка, 1993. – 24 с.

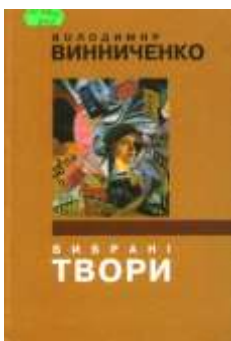
Чудова розповідь для маленьких читачів про подолання страху темряви.

Для молодшого шкільного віку.

2. Винниченко В. Вибране : шкільна хрестоматія / за ред. Т. С. Бакіної. – Київ : Школа, 2002. – 304 с.

Окрім творів Винниченка, які вивчаються за шкільною програмою, хрестоматія містить літературознавчі коментарі до творчості та історичні пояснення до біографії письменника, орієнтовні теми і тезові плани для доповідей, список додаткової літератури.

Для учнів середнього і старшого шкільного віку.

3. Винниченко В. К. Вибрані твори / В. К. Винниченко. – Київ : Грамота, 2005. – 928 с.

До книги ввійшли кращі твори з багатогранної творчої спадщини Винниченка. Яскраві, позначені глибоким психологізмом і художнім новаторством, вони стали надбанням української літератури після десятиліть заборони.

Видання призначене всім небайдужим до українського слова.

4. Володимир Винниченко / за ред. Н. Паскевич. – Київ : ПВП «Всеуито», 2001. – 61 с.

Видання містить літературно-філософський аналіз творчості Винниченка; основні факти життя та політичної діяльності; фрагменти художніх творів письменника та коментар до них; тестові завдання.

Розраховано на учнів та вчителів.

5. Винниченко В. Кумедія з Костем : оповідання / В. Винниченко. – Київ : Школа, 2005. – 432 с.

Збірка презентує Винниченка як дитячого письменника. До неї увійшли ефектні, захоплюючі, сповнені ризикованих пригод історії про диваків, кмітливих та сміливих маленьких героїв, які вміють захистити власну гідність і стати в оборону правди й справедливості.

Для середнього шкільного віку.

6. Винниченко В. Намисто : мала проза / В. Винниченко. – Київ : Наукова думка, 2016. – 942 с.

До книги увійшло вісім оповідань збірки «Намисто. Разок перший»; два твори, написані для «Разка другого»; оповідання періоду еміграції та ранні твори, визнані літературними шедеврами.

Розраховано на широкий загал.

7. Винниченко В. Оповідання / В. Винниченко. – Київ : Сакцент Плюс, 2015. – 800 с.

Видання містить найвідоміші оповідання письменника та ґрунтовну статтю академіка НАН України Миколи Жулинського «Володимир Винниченко: відповідальність перед собою й Україною».

Для широкого кола читачів.

8. Винниченко В. Салдатики!! Суд : посібник для 10 класу / автор-укладач В. В. Паращич. – Харків : Ранок, 2001. – 48 с.

Посібник подає біографічні відомості про письменника і політичного діяча; стислий переказ оповідань «Салдатики!!», «Суд», їх аналіз; відгуки фахівців про творчість мистця; зразки учнівських творів.

Розраховано на учнів та вчителів.

9. Винниченко В. К. Твори : у 2 т. / В. К. Винниченко. – Київ : Дніпро, 2000. – Т. 1. – 584 с.

До першого тому творів класика української літератури увійшли оповідання, повісті та драма «Між двох сил», у яких з високою художньою майстерністю і глибоким психологізмом відтворено соціальні типи та суспільно-політичні процеси початку ХХ століття.

Для всіх, хто цікавиться політичною історією України.

10. Винниченко В. К. Твори : у 2 т. / В. К. Винниченко. – Київ : Дніпро, 2000. – Т. 2. – 624 с.

Другий том містить соціально-утопічний роман «Сонячна машина», написаний під впливом бурхливих подій 20-х років ХХ століття. Зображуючи владу капіталу і дії політичних сил, письменник показує технічний прогрес як головний чинник суспільних перетворень. Цікаві психологічні спостереження і детективні колізії твору триматимуть читача в постійній напрузі.

Для тих, хто любить багатопланову художню літературу.

Додаткова інформація на сайтах:

Панченко В. Є. Винниченко В. К. [Електронний ресурс] / В. Є. Панченко // Енциклопедія сучасної України : [сайт]. – Текст. дані. [Б. м.], 2005. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=34033 (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

Гундорова Т. «Конкордизм» Володимира Винниченка: трагедія однієї утопії [Електронний ресурс] / Т. Гундорова // Академія : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2011. – Режим доступу: [https://www.academia.edu/37698458/ Конкордизм Володимира Винниченка трагедія однієї утопії Володимир Винниченко Конкордизм Система будування щастя Київ Український письменник 2011 с 5 26](https://www.academia.edu/37698458/Конкордизм_Володимира_Винниченка_трагедія_однієї_утопії_Володимир_Винниченко_Конкордизм_Система_будування_щастя_Київ_Український_письменник_2011_с_5_26) (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.

Літературна спадщина Володимира Винниченка [Електронний ресурс] // Бібліотека ПНПУ : [сайт]. – Текст. дані. [Б. м.], 2015. – Режим доступу: <http://lib.pnpu.edu.ua/novyny/1307-literaturna-spadschina-volodimira-vinnichenka> (дата звернення: 15.07.2020). – Назва з екрана.